

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 166/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Martinom Paškalom, advokátom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 10Co/247/2017-662 z 26. septembra 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/170/2022 z 25. októbra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov v civilnom spore.

II.

2. Bývala manželka sťažovateľa sa proti sťažovateľovi žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia za to, že sťažovateľ po rozvode manželstva približne rok a pol roka užíval jej dom. Okresný súd rozsudkom z marca 2017 žalobe vyhovel a sťažovateľa zaviazal žalobkyni zaplatiť bezdôvodné obohatenie 3 531,17 eur. Proti tomu sa sťažovateľ odvolal. Tvrdil, že dom neužíval bez právneho dôvodu, keďže voči žalobkyni mal právo na náhradný byt podľa § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý mal byť analogicky použitý podľa § 853 Občianskeho zákonníka tak, ako to vyplýva zo skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/43/99. Okrem toho nepriznanie bytovej náhrady by bolo v rozpore s dobrými mravmi, pretože sa podieľal na prístavbe domu. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil. Uviedol, že po rozvode manželstva sťažovateľ užíval dom bez právneho dôvodu, čím mu žalobkyňa fakticky poskytla plnenie bez právneho dôvodu, a tak sa bezdôvodne obohatil.

Podľa krajského súdu ani povinnosť zabezpečiť náhradný byt neodôvodňuje nárok na bezplatné užívanie domu.

3. Sťažovateľ z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Tvrdil, že bolo rozhodnuté v rozpore s jeho legitímnym očakávaním spočívajúcim v práve ďalej bývať v dome, ktorý kompletne prestaval, a to do doby zabezpečenia si náhradného bývania. Preto sa nemohol bezdôvodne obohatiť. Podľa sťažovateľa ak má podľa rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/43/99 právo na bytovú náhradu, tak mu nemôže byť na ťarchu, že si bytovú náhradu hoc aj pod tlakom žaloby o vypratanie zabezpečil sám. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Podľa najvyššieho súdu od toho, či mal sťažovateľ právo na bytovú náhradu, nezáviselo rozhodnutie krajského súdu. Ide o otázku akademickú bez toho, aby mohla ovplyvniť výsledok konania spočívajúci v závere, že žalobkyňa má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ tým, že býval v dome žalobkyne, nemusel vynakladať výdavky na bývanie v inej nehnuteľnosti, a preto sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil. Právo sťažovateľa na bytovú náhradu by mohlo mať význam len vtedy, ak by sťažovateľ vyjadril jeho hodnotu a tú si uplatnil proti žalobkyni, teda ak by vyjadril, že vypratáním domu bez zabezpečenia bytovej náhrady o niečo prišiel.

III.

4. Podľa sťažovateľa sú skutkové a právne závery najvyššieho súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné a je toho názoru, že pokiaľ nebol povinný sa vystaňovať z domu, nemohol sa jeho užívaním bezdôvodne obohatiť. Záver najvyššieho súdu, že ním formulovaná otázka bola len akademická, považuje za arbitrárny, keďže od jej riešenia priamo záviselo to, či sa užívaním domu bezdôvodne obohatil. Podľa sťažovateľa nebolo potrebné, aby vyjadril hodnotu svojho práva na bytovú náhradu, pretože šlo o vydanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť bez právneho dôvodu.

IV.

5. Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu treba uviesť, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

6. Sťažovateľ svoju obranu proti nároku žalobkyne postavil na závere vychádzajúcom zo skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/43/2009, ktorého podstatou je to, že manžel, ktorý užíval rodinný dom druhého manžela, má po rozvode manželstva právo na náhradný byt. K tomu treba uviesť, že tento právny názor bol vyslovený v spore o vypratanie a nebol ním formulovaný žiaden záver, podľa ktorého následkom povinnosti vlastníka domu (rozvedeného manžela) zabezpečiť bytovú náhradu je i to, že druhý manžel užíva dom na základe právneho dôvodu. Sťažovateľ v konečnom dôsledku ani vo svojej argumentácii v konaní pred všeobecnými súdmi neuviedol, čo malo byť právnym dôvodom toho, že užíval dom žalobkyne. Práve otázka,

čo malo byť právnym dôvodom užívania domu žalobkyne sťažovateľom, bola rozhodujúca pre posúdenie veci sťažovateľa. Túto otázku však sťažovateľ v dovolaní neformuloval a svoju argumentáciu vystavoval len na tom, že dom nebol povinný pred poskytnutím bytovej náhrady vypratať. To však neznamená, že mal právny dôvod na bezplatné užívanie domu vo vlastníctve sťažovateľky.

7. Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s otázkou, či právo požadovať bytovú náhradu má súvis s tým, či sťažovateľ mohol bezodplatne užívať dom žalobkyne. Dospel k záveru, že by to mohlo mať význam len vtedy, ak by sťažovateľ vyjadril hodnotu tohto práva. Sťažovateľ žiadnu takúto požiadavku nevyjadril a ani v dovolaní netvrdil, že právo na bytovú náhradu zakladalo jeho právo bezodplatne užívať dom žalobkyne. Preto nemožno dospieť k záveru o nesprávnosti záveru najvyššieho súdu o tom, že odpoveď na sťažovateľom v dovolaní nastolenú argumentáciu nemôže mať vplyv na rozhodnutie o dôvodnosti proti nemu uplatnenej žaloby. Odmietnutie dovolania sťažovateľa ako jeho mimoriadneho opravného prostriedku nebolo výsledkom formalistického prístupu pri interpretácii prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov. To vylučuje, že by namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto v rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. Čo sa týka rozsudku krajského súdu, treba uviesť, že jeho záver vychádza z toho, že povinnosť zabezpečiť náhradný byt neodôvodňuje nárok na bezplatné užívanie domu, v ktorom manželia pôvodne spolu bývali. Tento záver sťažovateľ nielenže nenamietal v dovolaní, ale ani v ústavnej sťažnosti neformuluje vo vzťahu k rozsudku krajského súdu a už vôbec nie vo vzťahu k tomuto jeho rozhodujúcemu záveru žiadne námietky. Ústavná sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k rozsudku krajského súdu v rozpore s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde neobsahuje žiadne právne dôvody zakladajúce úvahu o tom, že týmto rozhodnutím došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa. Sťažovateľ sa ani len nepokúša zdôvodniť, že uvedený právny záver krajského súdu je výsledkom zjavného právneho omylu, ktorý by zakladal porušenie jeho ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rozsahu proti rozsudku krajského súdu tak ústavná sťažnosť nemá zákonom o ústavnom súde ustanovené náležitosti, a preto bola z tohto dôvodu v rozsahu proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu